

ჩევნდა საუბელუროდ, მეასედს,
მეთასედს ნაშილს კაცობრიობისას
თუ ესმის, შეგნებული და ძვალ-
რბილში გამჯდარი აქვს ეს ჰეშმა-
რიტება, დანარჩენნი მხოლოდ თა-
ვის-თავის გამოკვებას და ჩაცმა-და-
ხურვაზე ჰფიქრობენ; ყველგან და
უკველთვის პირველიდ თავის თავი

„ ქვეთ სახე მის სამაგიეროდ და ჩვენს და სანუკე-

შებლად, ყოველთვის და ყველან
კველა ერს ჰყოლია ღვთისაგან მოვ-
ლინებული პირნი; რომელთაც, სო-
ლომონ ბრძენისამებრ, უმოძლვრნიათ
თავის ერისათვის, რომ კაცი უნდა
გირჩეოდეს ცხოველთაგან: მან
ღვთის ხატება და მსგავსება არ უნ-
და დაპკარებს, არ დაემსგავსოს პი-
რუტყვო. „შემთხვევა ქვთა გაცთსა
და შემთხვევა საცხფართა ერთია, ამ-
ბობს იგივე სოლომონ ბრძენი, ვითარ-
ებ სიკვდილი მისი, ებრეთ სიკვდილი
მითო და სული ერთი უღვესობა შინა
და რათა უბეტესი აქვს ქაცს ბირუტეშ-
ოს! არა რამე, რამეთუ უღვესონ მთვა-
რებ აღგაფსა ერთსა შინა, უღვესონ
შექმენ მიწისაგან და უღვესონ მიიქცე-
ვან მიწადგენ.“ ე. ი. კაცი, რომელ
საც არ უღვივის გულში სიყვარუ-
ლი ღვთისა და მოყვისისადმი, არაფ-
რით არ გაირჩევა პირუტყვისაგან; როგორც
პირუტყვი, ისე ის იბადე-
ბა და კვდება, მიწისაგან არის შექმ-
ნილი და მიწადვე იქცევა.

ბედნიერია ის ერთი, რომელსაც
ჩაც შეიძლება მოევლინება ღვთი-
საგან ახეთნი მოძღვარნი, მას-
წავლებელნი, დამრიგებელნი, რო-
მელნიც, როგორც ვარსკვლავნი,
ანათებენ და უჩვენებენ სიტყვით
თუ საქმით ჭეშმარიტ გზას სიბნე-
ლეში მსხვრმთ, სცდილობენ გაა-
ღიონან თვისი მოძებნი, ჩაუნერგონ
მათ ღვთისა და კაცის სიყვარული.
საზოგადო მოღვაწენიც მაშინ ჩა-
ფლიან ბედნიერთა რიცხვში თავის
თავს, მაშინ იტყვიან, ავასრულეთ
წევნი უზენაესი დანიშნულებაო, მა-
შინ მოიპოვებენ სიმშვიდეს სულისას
და უკანასკნელად ტკბილად გამოე-
სალმებიან თავიანთ მოწაფეებს, რო-
დესაც დაინახავენ, რომ უნაყოფოდ
არ ჩაულია მათს შრომას. ერიც
ესალმება უკანასკნელად, ერთი მხრივ
სწუს, ჰელლებს, გლოვობს მათ ხორ-
ციელად დაკარგვას, მეორე მხრივ-კი
უხარის, რომ სულიერად განუშო-
რებელი ჩეჩება მათიან. ისე ღრმად
გაუდგავს ფესვი, იმოდენად შეუგნია
საზოგადოებას იმ მოძღვართა სწავ-
ლა-დარიგება, რომ არამც თუ თა-
ნამედროვენი, იმათი შვილის-შვილ-
ნიც-კი მუდამ მათ სსენებაში და მო-
გონებაში იქნებიან, რაღანაც „რაც
მრთელ ცხოვლათ სუსს დააჩიდაის-

ଲୋକାନ୍ତରୁ ଏହିପରିମାଣରେ କାହାରୁ କାହାରୁ କାହାରୁ

82

მათ ოცენტობის უფლებულების ჩაითვ-
ლება აწ გარდაცვალებული პოეტი
რაფიელი „ნიჭით შემკული, ჟატივცე-
მული მოდენური, მამულის, ერის ერთ-
გული, რომელის სახელიც განძარ გახდა
უგლისათვის, მითი ამავების სამშობლა,
მითი ამავების ქართველი“.
ამ ხუთის
წლის წინაღ, ე. ი. 22 ლვინობის
თვეს 1895 წ. ოვით ამ იდგილას,
ამ წმ. ტაძარში იყო გარდახდილი ა-
სამაღლობრივი პარაკლისი ლვთისადმი
ორმოცდა ათი წლის განმავლობაში.
თავგანწირული მოღვაწეობა-შრო-
მისათვის ჩვენის ძვირფასის პოეტისა
მამულის სასარგებლოდ. იმ დღესვე
იყო საჯაროო გამოთქმული, თუ რა
ღირსებებით იყო შემკული, რითი
დაიმსახურა ყველას სიკუარული გან-
სვენებულმა. აღიარეს, „რომ ის ფი-
ცით უარს ჭიათუ უფლებას, მამულს
სწირავდა სამსახურს და ძალას, დაუ-
ხრომებად ხნავდა და სოესდა თრით
და ათის წლის განმავლობაში; რომ
მას საშემძლოს სიკუარული ფარად და
სმილად ჩაუმარსა ჩვენებს თავისი უკუ-
დავი სიტრევებით; რომ მისი მადლი და
გავლენა ეზით არ დაითვლების; რომ
მისმა მშევრმა ენამა ჩვენი ქვეუანა გაა-
კეთოდა და რომ მინ უგლის ასწავლა:
გაცი გინ არის“.

ასეთი მოვლად ამას ვიტყვით, რომ მაშინ თუ ხორციელად თავისის თვალით დაინახა რამდენად ღრმად შეუყვარებია იგი ქართველობას, როგორის პატივისცემით მიეგებნენ მის დღესასწაულს ამერიკერნი, ასეთ სულიერათ იგრძნობს, რომ „რასაც დასთესავს გაცი, იმასგან მოიმიტის“. მისმა სიყვარულმა მამულისა და ერისადმი გამოიწვია და დაპატიჟა უკანასკნელო მისდამი სიყვარული და პატივისცემა, რომლის გამოსახაზევად შევკრებილვართ ჩვენ აქ დღეს. დღეს კახეთში უკანასკნელად ესალმებიან, ეთხოვებიან ჩვენს დაუვიწყარს მარადის მოსაგონებელს პოეტს რაფიელს არამც თუ მარტო მისი ნათესავინი, არამედ მთელი კახეთის მცხოვრებნი, ქალი და ქაცი, ღიღი და პატარა. ჩვენც, თუმცა სიშორისა გამო ვერ ძალგვიძს უკანასკნელად ამბორი ვუყოთ მის სხეულს, მაგრამ როგორც კახელები, ისე ჩვენ სულითა და გულით ვეველრებით ყოვლად შემძლებელს დმერთს, რათა სულმან მისმან განისვენოს მართალთა თანა, და მით ერთი მხრივ ვასრულებთ ჩვენს მისდამი ზე ეობრივ მოვალეობას, მეორე მხრივ ვალებდულად ვხდით ჩვენს თავს ნეტიარსს ენებულის მოძღვრებას ზურვი არ შეუძლიათ, მისი მცნება ჩვენც სავსებით ავასრულოთ და

ვისაც გონება ფხიზელი აქვს და ცოდნის
წყურვილი აქვს გაღიძებული... ქართული
ლიტერატურა ჩამორჩა სხვა ლიტერატუ-
რის ძლევა-მოსილ წინ-სკლას და ესლა მხო-
ლოდ ისტორიულსა და „არქეოლოგიურს ინ-
ტერესს წარმოადგენს“...
„ქართული ლიტერატურა დარიბია, რა-

დგან მქითხველი არა ჰყავს, და მქითხველი
არა ჰყავს, რაღან ლიტერატურა დარიბია”
“რა მოელის ქართულ ლიტერატურაში...
რასაკეთი სიკეთილი, მაგრამ სიკეთი-
ლი ნელი თუ სწრაფი—ეს არის ახლა მთა-
ვარი საკითხი. საკითხავი ეს არის თუ რამ-
დენს ხანს გააძლებინებს ჩვენს ლიტერატუ-
რას ის ქველ-მოქმედი მქურნალი, რომელ
საც ქართული ლიტერატური ჰქვიან...
“მხოლოდ გენიოსს შეუძლიან ჩვენი აღ-
დგენა და გაცოცლება, თუ კი დროზეც
დაიბადება”...

„შედით ქართველ ოჯახში, შეპრანაცით
სასწავლებელში, საიდანაც გამოღიან მომა-
ვალი ჩვენი მოღვაწენი და დედები, და მა-
შინ მიიღებთ თავზარდამცემს გულის გამ-
გმირაქს პასუხს ამ კითხვაზედ: სადღაა ქარ-
თველი?..

„ამისთანა დროს გულებრილობა და აპა-
ტია არც გასაგებია და არც მოსათმეიო.
ჯერ კიდევ შეგვიძლიან ცხოველება და ძა-
ლად ვიკლავთ თავს, ძალათ ვსცლილობთ
დამზადა ადამიანი“...”

„ხალის მსხვერი ღუზა ხელოვნება და
მეცნიერებაა და ვიდრე ღუზა არსებობს, არც
ერთი ერი არ შთანთქება, რაც უნდა ქა-
რიშვალი ატყდეს, ეს-კი მრწამს, მაგრამ არ
ვიცი ეს საზოგადო რწმენა, კერძოდ ჩემ-
თვის, როგორც ქართველისთვის, საიმედო
თუ სასოების წარმკეთი. ოლონდ ეს-კი ვი-
ცი, რომ მდგომარე მეოცე საუკუნის სფინ-
ქსია, რომელიც თავისის გულგრილისა და
ულმობელის ხმით გვეუბნება: გამოიცან
თორებ ზთანგოქამო“.

ბოდი შეს ვიხდი მკითხველთან, რომ
ამდენი ამოგწერე ამ „შრავალ გზის
საინტერესო და საუკრადღებო წერილი-
დაცან“. მაგრამ მინდოდა, საგსებით გა-
მეთვალისწინების მისთვის ახლად მო-
ვალენილ ჩვენებურ პესიმიზმის ფილი-
სოფია. რეგორც მოგეხსენებათ, პესიმ
მიზმი, წინააღმდეგ აპტიმიზმისა,
ჰქვიან იმ გვარ კაცის სასიათის მიმარ-
თულებას და აზრთა მიმდინარეობას,
როცა იგი არ არის კმარეთილი ან თა-
ნამედროვე მდგრმარეობით: თავისს კერ-
ძო ან მთელ თანამედროვე ცხოვრებით,
იმ შირბებით, რომელიც გარს ახვევა
და ან საზოგადოდ კაცობრიულ სიცო-
ცხლით, იმ ხელით, რომელიც ადა-
მიას აქვს მინიჭებული ბუნებისაგან და
რომელის სასურველად შეცვლაც მის
ხელი არ არის. რეგორც ჰქვედავთ, მეო-
რუ დაუთვის პესიმიზმი თავთ აუმა-

უფრო სახელოვანის მეტობაზე სა თხიდა-
სის ღიალების გასახორციელებლად ამ
შეექნად ღიალებულს ბართქისა.

ს ხულო თა მოგახსენოთ იმ გვარ
ჰესისიზიზისა, ორმლითაც ბრძანებულა
კამისტებადული ჩენის ლიტერატურის
შესახებ ზემოდ დასახელებული ქადა-
ორნი და ორმლითაც, თუ ბ-ნ კირა აბაში-
ძეს დაუკარებთ, გასტევადულივე უნდა
იყოს წერა კითხვის მცოდნის უმეტესობა
ზეგან? მართლაც ჩაუკვირდით ჩემიცან
ზემოდ ამოწერილ აზრებს და დამეთან-
ხმებით, ორმ ეს ჰესისიზიზი არ არის
არც საფუძვლიანა, მტკაცე საბუთებზე

მარტო ის ერთმანეთის საწინააღმდეგო
სიტუაციიდან გმარა ამ შესინიშვინის უნა-
და გობისა და ნაძალადევობის დასამტკი-
ცებლად, რომელიც გაძინებულია ზემოდ
ჩამოთვლილ აზრებში. აიღოთ, შაგალი-
თად, პირველივე აზრით უნდეს ქადა-
რონს, რომელსაც, როგორც ბ-ნი გატა-
ხაშიძე ჰირნანებს, დამცადებულება
აქვს ჩვენს ლიტერატურასთან, უბედუ-
რებადა და სამარცხვინდ მიახნა ჩვე-
ნის ლიტერატურის გაუცნობლობა, რა-
ტომ ძალა არ დაატანს თავისს თავის
და არ ეცდება მის გაცნობას? რა ვუ-
ყოთ, რომ ის დარიბია და ჩამორჩები-
ლი ცხვრებას? განა ვინმე მხლოდ
იძინობოდ უნდა უარ ჰქონს თავისი მშე-
ბეჭი დედ-მამა, რომ ისინი არ არიან
ისე მდიდარნი, როგორც როტშილდი,
განათლებულინი, როგორც სპენსერი, და
არაფრით არ პრწყინავენ? სმერქა-

როდ, იმისთანა შეიღწია მოიძებნებას
ხდება, რომელიც, აქა და სასულიე-
რო სასწავლებლის თხის კლასი ბაგი-
თავებია და საერთო არა გვაქტა-რა ჩვენ
უძრავი დედ-მამასთან, თავიდებენ
იმათს შეიღიას და უფლებიარს პა-
ვინს სწევეტენ! ჩვენი ქადაგიანიც
სწორებ ასევე იქცევა: აქა და რუსელ
და ფრანგულ რომანებს გვითხვდოთ,
ადარც-კი უნდა გაისარჯოს და გაიცნოს
მშებალიური ლიტერატურა, თუმცა ამა-
სთანავე მიწასთან ასწორებს. აი, კიდევ
მეორე წინაღმდეგობა! თან ამბობს „ნა-
კლებად ვაცნობ“ ქართულ ლიტერატუ-
რასთ და თან წეს უგებს. ბატონო,
თუ ნაკლებად იცნობთ ქართულ ლიტე-
რატურას და „თითქმის უცნობია“, რო-
გორც თქვენ ამბობთ, ის თქვენთვის,
მაშ როგორ და ამბობთ, რომ ჩამორჩ-
ია ცხოვრებას და არ შექმლია თქვე-
ნის აზრის დაქმუშავებია?..

მევიცნობ ერთს შეტად შატიცეცებულს
შანდოლოსანს, ოჰმელიც ეოგელისფრით
სიმჩატიური ქართველი ქალია, შაგრაშ
ქართველ ლიტერატურას ნაკლებად აღვე-
ნებს თვალ-ექრს, რადგან, როგორც
თვითონ ამბობს, ვერც-კი წარმოშებე-
ნია ქართველი მოთხოვნა და ორმანი,
ვერც-კი წარმოშებენია, შაგალითად,
სიეკარულის შესხებ დაპრაკი ქართუ-
ლად. „შეგუზებ!“ „ია ვას დიუბლიუ!“
თავიდანვე ამ სიტეგებისთვის აქვს უკ-
რო შეჩეველი და ქართველი ტლანები,
რასაკვირველია მის ნაზ სმენისთვის:
„მიუვარსარ!“ ენთორება და კავკა-
ზება კიდეც. ახლა, ოჰმ წამოდებს ეს
შატიცეცებული შანდოლოსანი და ქართუ-
ლის ლიტერატურის სიღარიბის გამო
გაასას მუსაითი, სასაცილო არ იქნება?
და ასეგებ სასაცილოა სწორედ, ოჰმ ამა-
სთანაგე მეტად სამწესაროც არ იყოს,
ხვენ ფალოსიფეს ქალბატონის შეჯე-
ლობაც ჩეკის, მისთვის უცნობ, ლიტე-
რატურის გამო, თუმცა უკანასკნელობან
რაღაც დაძძიებულებაც კი ჭერნია.
მაგრამ წერილი ერთობ გარემოელდა და
დროა, მოკლედ მოგეჭათ ჩეკი სათ-
ქმედი!

ნების თასამედროვე უსასით და უი-
შედა შესიმიზმი, გიმედრებს, უსა-
ფუქლიდ და ნაკალადებია; იგი გამოწე-
უეულია რა გულწრფელ გრძნობით, არა-
შედ ამა თუ იმ ადამიანის თავისის
უმოქმედობისა, უკუდობისა, სიბრტყა-
სა და სიღეჭირის გასამართლებლად.
შეხედეთ იმ ჩვენებურ გითომდა დიდ
ფილასოფიცის და საზოგადო მოდება-
წეს, რომელიც სრულს განცხრომას მის-
ცემას და ადარებენ ადარ აკეთებს, და
ჰქითხეთ, რატომ დაგინიებით მოდება-
წებისთვის თავით აქეთებდნენ, რასაკვირველია,
თავმოუგარება ნებას არ მისცემს ამ
გაშებატონს გითხრათ, რომ სურვილი
არა აქვს რისმე კეთებისა, რადგან ეზა-
რება მოძრაობა, ეზარება სიცოცხლე და
გარიბარ ლაპარაკს, რომ ჩვენი საქმე
წასულია, რომ ჩვენში სამოქმედო ას-
პარეზი არ არის და სხვა-და სხვა.
ჰქითხეთ ახლა იმ ქართველ ინტელი-
გენტს, რომელსაც საკმარ შემთხვევალა
აქვს, მაგრამ მაინც გროშს არ ჰქა-
ჯავს ჩვენებურ საზოგადო საქმების-
თვის და, ასე გასინჯეთ, ერთ ქართველ
გაზტოსაც-კი არ იწერს, რად იქცევა
ასე? ისიც, რასაკვირველია, გულასდი-
ლად ვერ გეტევით, რომ იმას საზოგა-
დოდ დახმული აქვს საზოგადობრივი
ინსტიტი და მოგიყენებით, რომ ჩვენ
არავითარი საზოგადო საქმე არ მოგვე-
ძებება, რომ ქართველი არც წიგნი, არც
ეურნალ-გაზეთი ხელშიაც-კი არ აიღება,
რადგან არა გვაქვს მწერლობა, არა
გვევნინ მწერლანი და სხვა-და-სხვა.
ჰქითხეთ ახლა, თუ გინდათ, იმ გითომ
და ქართველ მწერლს, რომელსაც შე-
თხვევით ერთი თრი, ცოტად თუ ბეკ-
რად, ნიჭიერი რამ დაუწერა, თუ რად
გაუგრია ქალაზი ხელიდგნი? რასაკვირ-
ველია, არც ეს ადარებს, რომ წერა
ადარ ქერქება, ან იმის გამო, რომ
სათქმელი ადარ აქვს-რა, ან იმის გა-
მო, რომ წერისთვის ველარ იცლის,
წერა მის მოთხოვნილებას არ შეადგენს
და დაიწებს შესიმისტურ ფილოსო-
ფიას, რომ ამ ქეენად უგველივე წარ-
მაგალია და არავერს ფასი და მნიშვნე-
ლობა არა აქვს და სხვა და-სხვა. ერთის
სიტყვით, უება სცდილობს თავისის
თავის გრძართლებას; უება გაგებინებთ,
რომ ის-კი არ არის დამასშავე, რომ
არავერს აკეთებს, არამედ გარემოება,
ცხოვრება და თვით ბუნებაც-კი.

ამ, ბატონებით, ნაიდაგი, რომელზე-
დაც არის ჩლმოცენებული ჩვენებური
უსასით და უიმედა შესიმიზმი! ის
შესიმიზმი, რომელის ერთ საუკეთესო
და ტიპიურ წარმომადგენელად უნდა
ჩაითვალის ჩვენი ფილოსოფიის ქალა-
რონიც. საქართველო პატარა ქეენაა,
ის კიდევ ველურს აზიაშია, ჩვენი პა-
სიმისტებიც კი ერთობიყვად ჭრანდე
ბიან განათლებული და ას როგორ
ეპარტებათ პატარა საქართველოს პატა-
რა ლიტერატურისთვის მოიცალონ?
გადაგვარდნენ; გადაგვარდნენ, როგორც
შინაგანად, ისე გარეგნობითაც! კი, მაგ-
რამ ბეკრინი არან ასეთი ჩვენში? პ. ნ კიტა
აბაშიძეს რომ ჰქითხოთ, წერა კითხვის
მცდინის უმეტეს აბა ჩვენში იმასშე ჰქითხ-
ობას და იმავე აზრის არის, როგო-
რისაც მისი კორესტონდენტი ქალარ-
ია. მე მგრინია-კი, რომ ეს ასე არ
არის და არამდ თუ წერა-კითხვის მცდ-
ინის უმეტესობა, მართლა ეგრძობის
განათლებულის ჩვენის საზოგადოების
უმრავლესობაც-კი სულ სხვა ნაირადა
შესვის და აზროვნობას. რომ ეს ასე,

ერთის მშრით მტკაცდება იმით, რომ
ჩვენ უერნალ-გაზეთებს თანდათან ემა-
ტება მკითხველი და მეროვეს მსრით
იმით, რომ მწერლობაც თანდათან ვი-
თარდება და წინ მიდის. მე სრულიადაც
არა გარ გადასტერებულ თანამდებისტურ
შეხედულებისა საზოგადოდ ჩვენ თანა-
მედროვე ცხოვრებაზე და ბერძნდ
ჩვენს დატერატურზედ; ზორქით,
თუ გრებავთ, უფრო ჰქესიმისტურ შე-
ხედულებისაც გარ, მაგრამ ამასთანავე
მასეული მულების იმედი ჰქითხვის მო-
მავლისა; მწარამს, რომ თუმცა ნების
ნაძივით, მაგრამ მაინც წინ მიდის
ჩვენი სამშობლო და დაწმუნებული
ვარ, ასევე ჰქითხობს უმრავლესობაც
ჩვენში და არ ისე, როგორც ბ-ნ კიტა
ასაშიძეს ჰქითხა.

ბატონებო, შიმთისედეთ თქვენ გა-
რეშემო და, თუ მცირედნად შაინც
ჰქითხვის თქვენში ადამიანური გრძნო-
ბა და სავსებით არ გარდაქმნილ-
სით უსულ გულო მანქნად, დარ-
წმუნდებით, რომ ჰქენად უოფალა სი-
უარულია, მეგობრობაც, უანგარო თა-
ვის დადებაც იდგალის მისადწევად და
სხვა-და სხვა წმიდა გრძნობანი, რაც
ადამიანს შარუტევისგან ასხვავებენ და
ჰქმნიან კაცად, ხლლო თუ ზორადად
თქვენში ადგილი არა აქვთ ამ გრძნო-
ბებს, აქ მოელი კაცობრიობა არ შეა-
შია!.. კარილივის ღორიმაც შებატონის
კარმილამში ცალიერ წუმპე ტალასის
შეტერი უერავერი ვერ იძღვა, მაგრამ
მიმოტე-კი არა, რომ იქ სხვა არა იუ-
რა, არამედ იმიტომ, რომ ბინძურს და
მარად წუმპე ტალასში შეგრავეს იქც-
მილოდ ეს იზიდავდა თავისებენ...

დუტუ მეგრელი

„აღმოსავლეთ მემკერდის უმა-
ცავლელი საზოგადოება“.

1900 წლის 29 თებერვალს ფინან-
სთა მინისტრის მიერ დამტკაცდებულ
წესდების ძალით შეტერიურგში მოქმე-
დება დაიწება ახლად დაარსებულმა „ად-
მისავლეთ ჰქენებას შესწავლებულმა სა-
ზოგადოებამ“, რომელსაც აზრადა აქვს:
„ადმისავლეთის ერთა შროის გაავაცე-
ლოს სწრაო და მართალი ცნობები რუ-
სეთის შესახებ, გააცნოს რესერვის სა-
ზოგადოებას ამ ერთა ქანგბრივი მდგრ-
ამარებანი და გონების ნაწარმოების;
სელი შეეწერს რესერვის ადმისავლეთ
შემსებთან დაახლოებებას; ცცადას რე-
სეთის გულტერისა და ნაწარმოებთა გა-
ნერცელებას როგორც რესერვის სახელ-
შეწყვეტი, აგრეთვე იმას გარეშე მუთი-
ადმისავლეთის საღსო შერის.

6 ივნისს მომხდარ კრებაზედ საზო-
გადოებამ დაადგინა დაარსეთს განეო-
ფალება ტიფილისში, რაციც შემე-
ნართულ იქმნა კაცებისის მთავარმინ-
ტებლისა და ფასასთა მინისტრის მიერ.
საზოგადოების საბჭოს მიერ ტუკლი-
სის განეფულების წევრებად დამტკა-
ცდებულ იქმნა ას თხუთმეტი გაცი.

საზოგადოებას შეადგენ შემდეგი
წევრი:

- 1) საპატიო (რომელთაც განსაკუ-
რობებულად ინტეგრენ).
- 2) მზადუნცვლები, — რომელთაც შე-
აქვთ უფასებ წლივ 500 მანეთზედ არა
ნაკლები, ანუ ერთხენად 5000 მანეთზე
არა ნაკლები.
- 3) ნამდვილები, — შეაქვთ წლიურად
10 მანეთზედ არა ნაკლები, ან ერთხე-
ნად 100 მანეთზედ არა ნაკლები.

4) გულვევათპივარი, რომელ-
ც ერთ ხანად შეაქვთ 300 მანეთზედ
ას ნაკლები.

5) თანამდებობელი, რომელთაც
უფრო ს საზოგადოებას, დაეხმარონ
ნობების გაგზავნით.

ვისაც ჭისებს ჩაწერს საზოგადოე-
ბის წევრად (შევე არჩეულ 115 კაცის
არღა), იმათ უნდა მიმტკირონ: ეუნიად-
აზეთების რედაქტორის: „რაგაზის“,
ცოვის იზორზერისის“, „ტი-
ლისის უსრულის“, „ივანის“,
„მარია“, „რაგა. ვასტნიკის“.

წიგნის მადაზიანის: ბეგიჩევისა,
ლ. გ. ბედეველისა, „ცენტრა-
ლურის“.

„შ. შ. გ. ბაზარის ცენტრალურის“ და „საუათისა-
ობის საზოგადოებას“.

შირველ საზოგადო კრების შესხებ
უფროდისის განვითარება ცალბე გან-
ხადებას დაჭირდავს.

დეპეშა

(რუსეთის დეპეშათა სააგენტოსაგან)

24 ოქტომბერი

პეტერბურგი. საერო განათლების
ინისტრის ბოგოლებოვის ავალმყო-
ლიბის ბიულეტენი 24 ოქტომბერის:
ექში ნეკროლგიური ტკივილები
ეუმცირდა; სიცემ უმატა 37, 6. დგან
-38, 5. დე, დღისით 38, 5; მაჯა
8-ჯერ უცემს, სუნთქვა 18, ყლაპ-
ოვისუფალი აქვს.

მკურნალთა თათბირი მოხდა პრო-
ესორის სკულიფასოვსკისა და იკა-
მიკოსის მერუევსკის თანადასწ-
ებით.

24 ოქტომბერის ხელმწიფე იმპე-
ტორმა, ხელმწიფე დედოფალმა
რიმ თეოდორეს ასულმა, დიდმა
თავრინამ ქსენია ალექსანდრეს ასუ-
ლმა, დიდმა მთავრინამ ოლგა ალექ-
სანდრეს ასულმა, დიდმა მთავარმა
ლადიმერ ალექსანდრეს ძემ, დიდმა
თავრინამ მარიამ პავლეს ასულმა,
ილმა მთავრებმა კირილემ და ინდ-
იამ გლადიმერის ძეთ, ალექსი ალე-
სანდრეს ძემ, კონსტანტინე კონ-
ტანტინეს ძემ, დიდმა მთავრინამ
ლისაბედ მავრიკის ასულმა, დიდმა
თავარმა გიორგი მიხეილის ძემ და დი-
მა მთავრინამ მარიამ გიორგის ასულ-
მა პარიქის დარბაზში გასახსნელიად
იმზადებული „რუსეთის მხატვართა
ზოგადოების“ მე. 21 გამოფენა სუ-
ათებისა დაათვალიერეს.

ელჩებისაგან შემდგარმა კომისიომ,
ომელიც საზღაურის რაოდენობის
ესახებ არჩევდა კითხვებს, მოსხენება
უფრინა, რო. მელშიაც საზოგადო
ინციპად ილიარებულია, რომ კერ-
ა კაცო ზარალის აზღვევის დროს
ომაულისა და ინგლისურის კანო-
ბით იხელმძღვანელებს. მოსხენება
დებულ იქმნა ხანგრძლივის კამა
ს შემდეგ.

ბერლინი. იმპერატორის მდგომა-
რობა უცვლელიდ არის; ჭრილობის
ლ-ახლად შეხვევა საჭირო აღარ
იქმნა.

პარიზი. მარაიბურგი კვლავ
იპყრეს ინგლისელებმა. ბურებმა
ანთავისუფლეს ტყვეობიდგან აღ-
ლობრივი მოსამართლე და კაპიტ
ენი პოლიციელი.

25 თებერვალი.

ვილიპოვილი. როგორც კონ-
ტრინოპოლიდგან იუწყებიან, პო-
ლიციამ მოსპო თურმე სტამბოლის
ხვა-და-სხვა იდგილის გაკრული ოს-
ალთა რევოლუციონური აფიშები, რე-
მომელშიაც ეხლანდელს რევიტ-
კიცხავენ და გამოთქმულია მუქარა,
რომ ძალ-მომრეობის წინააღმდეგ ძა-
ლავე იქმნება ხმარებულიო.

26 თებერვალი

ვეტერბული. საერო განათლე-
სის მინისტრის ბოგოლებოვის ჯან-
რთელობის მდგომარეობა: სიცხეზ
14 თებერვალს დღე მატება დაუწყო
და საღამოზედ 39,5-მდე მიაღწია,
აჯის ცემა საღამოზედ 96 ჰქონდა,
უნთქვა 8; ღამე რაოდენადმე მო-
ესვენრად გაატარა, ძილში ცოტად
შფოთვდა. დილით სიცხე ჰქონდა
19,1, დღისით 39,7, მაჯის ცემა 92,
უნთქვა 16. სუნთქვადა და ჰყლა-
ავდა თავისუფლად. სიცხის მომა-
ხება და მდგომარეობის გაუარესება
ამამკიდებულია მისიაგან, რომ ნატ-
ვიაგარ ღრმა ადგილებში ავადმ-
ოფს ანთება დასწყებია.

უმაღლესის ნებართვით შინაგან
აქმეთა მინისტრმა დაადგინა: გა-
ეთს „Гражданинъ“-ს ეპატიოს
ისდა 1888 წ. 16 აგვისტოს, 1893
. 28 იანვარს და 1896 წ. 5 ოქ-
ომბეტრს გამოცხადებულ გაფრთხი-
ლებათა შედეგი.

ვაშინგტონი. გარდაწყვეტით
არ-ჰუფენ იმ ამბავს, ვითომ ამე-
რიკა მიიწვია ინგლისმა, რომ ერ-
ად ვიმოქმედოთ და იძულებულ
ყოთ რუსეთი, რომ მანჯურია ჩი-
ეთს მისცესო. რუსეთის ელჩი აც-
იდებს: რუსეთის სურვილი ისეთი-
ა, როგორიც 13 აგვისტოს იყო,
ოდესაც მე განვაცხადე, რომ დამ-
არდება თუ არა მანჯურიაში მტკ-
ვე წესიერება და მიღებულ იქმნება
თუ არა ღონისძიებანი, რომ რკინის
ჭის გასაყვანად დაწყებულნი შეუშა-
მანი დაულ იქმნას, რუსეთი არ-
ა დაყოვნებს და თავის ჯარს გა-
ყვნს, თუ სხვათა სახელმწიფოთა
აქმედებამ არ დაბრკოლა ეს მისი
ურვილიო.

ბერლინი. კრონვრინცი მიუნხენ-
ი მიდის იმპერატორის წარმომად-
ენელიდ. იმპერატორს კრილობა
ჩეხება, ქუთუთოების სიმსიცნე უცხ-
ება.

პაპინი. შეერთებულ შტატების
არმომაღენელმა როკეპილმა ელჩ-
ა საზოგადო კრებაზედ წინააღმდეგა
ერტანა, რომ ყოველ დღე შევი-
იბნეთ, რათა ჩეხერა განვიხილოთ
კველა საქმენი. ლიხუნჩინგი ამბობს:
უველთ უწინარეს საჭიროა, რომ
ნელებს დაუბრუნდეთ ტაძარი ცი-
კა მიწოდეთ მე-12-13 1.

მეფო კარის ლირუებში არა შემძლება
პეკინში დაბრუნებითათ. ელჩები
არდენენ გეგმას, რომელსაც უნდა
მისდიონ საელჩოებმა; კერძო კაცი
ამიერ ზარალის აღდგენილ მოთხოვ-
ნილების დროს ნანგარიშევი იქმნე-
ბა მხოლოდ მათ მიერ დანაკარგი და
არა ისიც, რაც მოგება შეეძლო
ენხათ.

ბერლინი. ვალდერზე იუწყება
პეკინიდგინ: ლედებურის რაზმი 23
თებერვალს იერიშით დაიცურო და-
დებულის კედლის კარი, ანსულინის
გასავლის დასავლეთით, პაოტინფუს
დასავლეთითვე 130 კილომეტრის
მანძილზედ, და 4 ზარბაზანი ჩაი-
დო ხელთ.

შანცპი. ლან-უოუდგან იუწყებიან,
რომ ტუანი, ტუნფუსიანი და სხვა
დამნაშავე წარჩინებულნი ნინსიაში
იმყოფებიან და მომზადებულნია არიან,
რომ წინააღმდეგობა გაუწიონ, ვინც
ამათს დაჭრას მოინდომებსო. ტუ-
ფუსიანს 20,000 ჯარის-კაცებდ მე-
ტი ჰყავს, ტუანს—10,000-ზედ მე-
ტი. იმპერატორის კომისარი ნინსის
გზაზედ არის და როდესაც მივაუნ-
და გამოაცხადოს განაჩენი დამნაშა-
ვეთა წინააღმდეგ და იძულებულ
ჰყოს იგინი დაემორჩილნენ ჯერო-
ვანს ბრძანებას.

◆ ◆ ◆

განცხალებანი

ტვილისის ძალაშის გამგებელი
აცხადებს, რომ 27 თებერვალს, ნა-
შუადლევის 1 საათზედ, გამგეობის
სადგომში, მოხდება საჯარო ვაჭრო-
ბა, რომელზედაც იჯარით გაიცემა
უწინდურობის მილის გამართვის სა-
ქმე. ეს მილი გაყვანილ უნდა იქ-
ნას კიროჩინის ქუჩიდებან კამეგის
სახლამდის იმავე ქუჩიზედ. სიგრძით
115 საერთო. სამუშაო 2,500 მანე-
თისაა.

მსურველთ პირობების გასინჯვა
შეუძლიანთ გამგეობის სამშენებლო
განყოფილებაში ყოველ დღე ტარა-
უქმეების გარდა, 9-დღან 3 საათი.
დე.

(3-6.-2)

3 კ ი ს 6 უ ლ ი ბ

ნელოვნურის ფიჭის

გაკეთებას 25 პრილიადე, გირ-
ვანქას მანეთადა და ავრეთვე ვეცვ-
ლი ხელოვნურს ფიჭის სანთელში.
თუ რომ სანთელი შემკვეთელის
იქმნება, მაშინ გირვანქა ფიჭის ექვ-
მურად ვაკეთებ. ვთხოვ შემკვე-
თის ღრმას ფიჭის ჩარჩოს ზომა გვაუ-
ნობონ. მსურველმა უნდა მიპარ-
თო: ტფილისში, დიდუბე, ქუთა-
ის ქ., საკუთარი სახლი, № 17,
მეფუტკრეს ვასილ ალექსანდრეს
მემკვეთი.

(1-24-1)

კერია მარიამ ჭულუპიძეს, თავადი: გიხეილ მრავლობ შე
ნიშარები, კონსტანტინე კონსტანტინეს ქა დაღიშვალიანი,
გიგო სიმონის ქა ჭულუპიძე და დავით ოთიას ქა ნიშარებ
გულიოთადის მწერალებით აუწყებენ ნათესავთა და ნაცნობთ გარდა-
ცვალებასა პირველი ორნი სიყვარელის დედისა, მეორე დისა, მე-
სამე სიდედრისა, ხოლო მეოთხე რძლისას კნეინა